

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea“ cu adausele sale „Foaia Interesantă“, „Tovărășia“ și „Bobirnici“, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!

Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foaie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Inserțiuni:

1 pag. 60 cor., 1/2 pag. 30 cor., 1/4 pag. 15 cor. etc. — La inserate ce să dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă.

Inserțiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu să dau napoi.

Arama pe față.

Nimenea între cetățenii acestei patrii nu umblă cu atîta meșteșug cu doi bani în trei pungi, ca cumetrii noștri Sași. Despre ei este și zicătoare, că sunt: »prudenți și circumspecți«, adică: cu multă înaintă cumpănire și privire în jur de sine, în toate fapăturile lor!

În deosebi pe noi Români, oameni cu fire deschisă, ne-au orbit multă vreme prin purtarea lor. Mereu ne-au plătit cu vorbe dulci, ca să ni-i credem chiar oameni buni, în vreme-ce ei să dădeau cu spatele tot mai tare cătră tabăra politicilor maghiari cei mai vrășmași nouă, și lucrau cu ei pe o mână. Vorbă însă din gura lor, care să le descopere sufletul față de noi, nu puteai scoate.

Zilele astea unul din fruntașii lor, un deputat sas, și-a ieșit din pepeni și a spus cum gîndesc și de ce simțăminte sunt călăuziți bunii noștri concetățeni față de poporul român cu care trăesc la un loc.

Di asesor N. Ivan a făcut întrebare deschisă prin »Telegraful Rom.« cătră profesorul și deputatul sas Rud. Brandsch, asupra ținutei Sașilor față de Români în Sibiu, Ocna, Orăștie, Sebeș și peste tot locul (vezi »Lib.« Nr. 2: O scrisoare deschisă).

Și deputatul sas provocat a dat răspunsul cerut. Dar să vede că întrebările puse de di asesor Ivan, l'au înțepat așa de adînc la bătuță, încît s'a scăpat de și-a vărsat în cuvinte tot ce tănuia cu »circumspecțiune« pe fundul inimii sale. În răspunsul său spune următoarele:

1. Sibiu, zice, și părțile cele mai multe ale comitatului Sibiu, sunt proprietate săsească, și e datorința noastră națională (a Sașilor), să nu lăsăm nici un mijloc nefolosit, și cu toată încordarea puterilor noastre să stăruim, ca să ținem această stăpînire pe seama noastră!

2. În lupta economică ce o purtăm cu Români, dornici și năvălitori de a ne scoate din stăpînire, este datorința noastră sfîntă și națională, să ne organizăm (să ne rînduim șirele!), — căci învingerea va fi pe partea celui ce își rînduește trupele mai bine!

„Și de aceea nu vă dăm dreptul să ne aruncați imputări, cînd stăruim să ne ținem stăpînirea avută!“

Mai limpede nici nu putea grăi un Sas »circumspect«, decît acest domn. Noi nu ne vom pune să desbatem aci lucrul pe larg, căci el nici n'are lipsă de multă desbatere. Stăm în fața unei declarații de războiu pe viață și pe moarte, — război pe care de altfel concetățenii noștri Sași demult l'au pornit și îl duc contra noastră, — doar că nu-l mărturiseau și prin cuvinte.

Lucru respingător e însă îngînfarea cu care deputatul sas, și cu el toți fruntașii neamului seu, privesc și azi șederea lor în mijlocul poporului român: Ci-că ei au aicea ceva „stăpînire!“ Chiar peste comitatul întreg! Ce fel de „stăpînire?“ Asta miroasă a suna așa, că mnealor sunt »stăpîni«, iar Români, cei îndoit de mulți ca ei în comitat, ar fi ceva... sluji ai lor! O înfoiare în pene aceasta, ce numai înțelepciune nu arată!

Același neadevăr îl sloboade din gura sa deputatul sas, zugrăvind pe Români ca »năvălitor dornici a-i scoate pe ei din stăpînire«... Aci e o mare rătăcire în judecată concetățenilor Sași. Români nu-i scot pe ei din stăpînire prin nici o »năvălă«, prin nici o luptă dusă după un plan anume, ci le iau în chip firesc locul, acolo unde ei să stîng! Iar că ei să stîng, nu e voia ori puterea Românilor, nu e nici voia lui Dumnezeu, ci e voia cea urită și păcătoasă a lor! Și în voia lor stă ca Români să nu le mai cuprindă vetrele și moșiile: facă să nu le mai rămînă pustii, ci lase urmași în accea!

Încolo Români noștri învețe ce e de învățat încă din declarația de războiu a deputatului Sas: că azi în lupta economică, ca și în orice luptă, biruința a aceleia, care își are armatele mai bine organizate (rînduite)!

Și fiindcă vedem că în jur de noi, Sașii își organizează »armatele« ca să-și asigure biruința economică, iar Ungurii și-le rînduesc ca să-și asigure biruința politică, — nici noi Români să nu stăm turmă blegă, risipită la pășune fără nici un gînd, fără nici o pază, — ci și noi, mai ales ca ori-cînd, să ne rînduim șirurile și puterile și în munca economică, ca și în cea națională politică!

Căci zilele grele și pline de primejdii sunt. Și tabere, ce vinează după averea ori după națiunea noastră, iată să mărturisesc că să rînduesc în jur de noi, ca să ne răpună! Iar noi cum suntem mulți și voinici, de vom cădea răpuși, numai din prostia noastră vom cădea! Dar de-om fi cumînți și ne-om rîndui bine, spulbera-i-vom din preajma noastră, cum hîșii un stol de vrăbeți obraznici!

Ei zic că vor folosi ori-ce fel de mijloace, așadar și drepte și nedrepte, contra noastră! Cum ne închină, așa să le închinăm!

Ce-o fi la Ighiu? Am dat în numărul trecut știre, că Curia a respins recursul dat contra alegerii dela Ighiu, pentru o greșală de formă ce a aflat la el.

Aflăm că greșala de formă, nu a făcut-o avocatul apărător al recursului, care e di Dr. Aurel Vlad, unul din cei mai luminați avocați ce avem noi Români, — ci a făcut-o notarul public care avea să adeverească că iscăliturile celor ce înaintau recursul, sunt adevărat prin ei naintea lui, făcute.

Legea prescrie, că, întrucît între cei 10-12 inși ce înaintează recursul sunt și alegători ce nu știu carte, notarul public are să le tîlcuiască în limba lor cele scrise în recurs.

Și notarul public din vorbă, asta n'a făcut-o, deși era înși subscriș pe recurs, cari nu știau scriel!

Ce-o fi urmarea?

Aceea, că di Dr. Vlad, tot în puterea legii, în 15 zile dela primirea înștiințării, va înainta alt recurs, adică tot acela, de nou, înlăturînd și pedeca aflată, — și are toată nădejdea că la petrectare, alegerea va fi nimicită!

Iar cele 8000 cor. la care a judecat Curia pe înaintătorii recursului, — le va plăti notarul public care a făcut greșală!

O vorbă din inimă.

de Dr. Valer Moldovan,
adv., Turda.

Cînd am luat peana în mână ca să scriu cîte-va vorbe și îndrumări pe seama cetitorilor „Libertății“, a început să-mi bată inima mai cu putere.

M'am gîndit la cei zece mii de frați Români, țărani blajini și înțelepți, cari își adapă sufletul din aceasta foaie vrednică.

Îm aduc aminte de vremile cînd umblam la școlle cele mari și românești din Brașov. La praznicele mari ale Paștilor și Crăciunului veneam acasă, la Sănmihaiul de lngă Turda. Aici era preot român, moșul meu. Om cu puțină învățatură, dar înzestrat dela Dumnezeu cu înțelepciune cu atît mai multă.

Bătrînul preot s'a împăcat cu greu cu gîndul că nu va putea face preot în locul său pe nici unul din cei doi nepoți ai săi.

Cu toate acestea, cu o stăruință de fier a lucrat ca cel puțin să ne crească cu duh evlavios, vărsînd în noi dragoste față de așezămintele sfintei noastre biserică naționale.

Nu uit nici-odată cum a lăcrămat cînd pentru înțliași dată m'am urcat pe amvom și cu glas înalt am cetit căzania înaintea poporului adunat.

— Și dacă nu te vei face popă, — îmi zise moșul, — tot îi vei lua folosul oare-cînd dacă te deprinzi de pe acum să vorbești în fața poporului.

Și a avut dreptate, Dumnezeu să-l ierte. De atunci de multe-ori am stat în fața poporului, care sta înaintea așteptînd dela mine mare și multă povățuire. Dar nici-odată nu am mai simțit aceea frică ce m'a apucat atunci cînd înțliași dată m'am

văzut ridicat de-asupra poporului credincios dintr'o frumoasă biserică românească și l'am cetit sau rostit „căzania“ la sărbătorile Invierii Domnului.

Azi însă, cînd mă cuget, că cuvintele mele puse pe hirtie, mine poimne vor fi răspîndite în zece mii de numeri, la zece mii de țărani români ca abonenți ai acestor foi, din mîna cărora foile mai trec la alți pe-atîta ori și de două ori pe atîta vecini și rude, — par'că iarăși îmi bate inima și să face mică de un fior. Și îmi pui întrebarea cu multă îngrijorare că oare aflavoiu calea aceea măeastră care duce de-adeptul la mintea și inima cetitorilor înțelepți și credincioși „Libertății“? Căci Românul e dela firea lui neîncrezător și să uită chiorș la ori ce om strein, care vrea să se vîre prea aproape de inima lui.

Nui mirare.

De veacuri întregi l'au ajuns pe bietul Român atîtea. Atîta inși s'au folosit de bunătatea lui, de buna credința lui și atîta l'au înșelat apoi amar.

De-aceea e așa de greu azi să cîștigi încrederea poporului nostru! Dar în schimb apoi e tot atît de greu și să o mai pierzi. Pe cine l'a îndrăgit odată poporul nostru, acele li rămîne pe veci aproape de inimă.

Poporul nostru nu să schimbă așa de ușor de pe azi pe mine, cum cetim că să schimbă poporul jidovesc de pe vremea lui Isus, care într'o zi li făcu osanele iar mînezi li strigă: „Răstignește-l“. Numai că, după cum nu este lumină fără de umbră așa și însușirea asta a poporului nostru își are partea ei cea slabă.

Anume poporul nostru e cam greoi și închis și atunci cînd nu trebuie.

Să face n'aude-n'avede și atunci cînd e vorba ca să-l cîștigăm pentru ceea-ce este în spre binele și spre luminarea lui!

Cea mai bună pildă e însăși soartea acestei vrednice foi românești „Libertatea“.

„Hm“ — îmi va răspunde cineva d'apoi nu-i destul spor pentru v'o foaie românească că și-a cîștigat în cîți-va ani zece mii de cetitori? Apoi după cum o luăm.

E drept că „Libertatea“ azi răspîndește lumina și dragostea de neam de-odată la 10.000 de abonați. Dar și aceea e drept, că multă trudă și osteneală i-a costat pe redactorii ei până s'a putut vîri rînd pe rînd în inimi la atîta frați Români de pe sate. Le-a trebuit răbdarea lui Jov, și mai presus de toate au avut lipsă de acea cheiță fermecată cu ajutorul căreia au deschis inimile și pungile la zece mii de țărani români.

Cheia asta să chiamă: dragostea de neam, tîlcuită în cuvinte calde, izvorite din inimă și îmbrăcate în vorbe alese anume, ca să fie pe înțelesul tuturor.

Numai cît să nu uităm și aceea că numărul de 10.000 e și mare, e și mic, după cum o luăm. E mare numărul asta cînd ar fi vorba bunăoară de zece mii de jugăre de pămînt sau de zece mii de vaci cu lapte. Dar e mic și neînsemnat bunăoară cînd am vorbi de zece mii de grăunțe de grîu. Cu cît sunt mai multe grăunțe numai într'o litră sau mierță? Să ne cugetăm numai, că din cele trei milioane, cîți suntem noi Românii în țara asta, abia opt mii sunt cărturari, adecă preoți, învățători, advocați, medici, și alți de ăștia, iar partea cea mai mare a neamului, o formează plugarii dela sate.

Acum vă întreb, față de cele trei milioane de țărani români cari ar trebui să cetească carte și foie românească, este numărul de zece mii de cetitori ce-i are „Libertatea“, prea mare ori dimpotrivă e tare neînsemnat?

Eu așa cred că chiar dacă am număra și celelalte foi românești cari sunt scrise și cetite în popor totuși numărul acelor frați țărani, cari cetesc foi, e așa de mic, iar numărul acelor cari din lipsă de învățatură românească rămân în întunec, e așa de mare, încît ne vine să plîngem de soartea neamului nostru!

Dar nu o facem, ca și cei ce nu mai au nici o nădejde. Ci dimpotrivă mărturisim, că suntem tari în credința, că toți aceia cari fac azi parte din ceata celor aleși cari cetesc azi foi românești, să vor face adevărați apostoli întru a le lăți și printre ceilalți frați ai noștri! Ca așa, stînd, prin mijlocirea foilor bune, atîta la sfat împreună, și fiecare număr de foaie fiind ca o sărbătorească căzanie spusă în o biserică uriașă, în biserică neamului, în fața a zeci de mii de credincioși, — să ne facem tot mai mult: *un gînd și o simțire!*

A fost odată un crai în țara franțuzului care zicea că ar fi deplin fericit cînd ar ști, că fiecare supus al său are Dumineca barem o găină în oală.

Eu, potrivit mersului vremilor, ași fi deplin fericit dacă înainte de moarte ași ști, că poporul meu român e atît de luminat și de însuflețit, încît Duminecanici de pe o masă țărănească nu lipsește barem o foaie bună românească!

Doamne dă să fie așa.

UNELE—ALTELE

Un nou proces al păr. Dr. V. Lucaciu.

Ziarele din Budapesta scriu, că tribunalul din Arad a pornit proces părintelui Vasile Lucaciu, pentru-că ar fi îndemnat poporul la emigrare (plecare din țară), prin aceea, că în ziarul „Lupta“, care a încetat de curînd, a tipărit un anunț, prin care

să îmbiiu bilete ieftine de tren spre America.

Părintele a făcut apel arătînd, că pe același cuvînt, tribunalul ar putea porni proces tuturor băncilor maghiare, cari nu numai că anunță, dar și procură bilete ieftine de tren pentru America.

Părintele Lucaciu cere pedepsirea procurorului, care i-a făcut proces pe nedrept.

Adunare poporală în Arad.

La Arad s'a ținut o întrunire a mai multor fruntași români din oraș și comitat, din care s'a luat măsuri pentru conchemarea unei

mari adunări poporale în Arad, pe ziua de 16 Februarie n. cu scopul de:

a protesta împotriva politicii șoviniste a guvernului de azi, și

a cere aducerea cît mai grabnică a legii de vot universal.

Adunarea să crede că va fi una dintre cele mai mărețe, la care vor lua parte aproape toți fruntașii partidului național.

O nuntă ca ne-altele.

Din Bavaria aduc foile știri despre o nuntă, care s'a ținut acolo în împregiurări tare deosebite.

Ci-că un tînr de acolo căsătorindu-se, și-a făcut cu iubita sa un plan deosebit de nuntă, anume:

N'a chemat la nuntă pe nimeni din rudeniile sale, toți oamenii cu prindere, nici din pretinii săi cei de o seamă cu el, — ci au poțtit la nuntă pe săracii satului, pe aceștia omenindu-i și dîndu-le privilegiu a ruga pe Dzeu să deo noroc tinerilor miri!...

Oare să fie acest om deosebit, un ciudat ori un om tare cuminte?

CONVOCARE

Comitetul Despărțămîntului Diciosînmartin al Asociațiunii va ținea în 29 Ianuarie st. n. 1911 la orele 12 din zi în comuna Vidrasău, iar în 5 Februar n. în com. Băgaciu, cîte o

prelegere poporală

la care invită cu drag pe toți, cari doresc înaintarea cultură a poporului român.

Diciosînmartin la 25 Ian. 1911.

Pentru comitet:
Dr. Romul Boila

Direct, Despărț.

Școală cu neștiutorii de carte. „Asociațiunea“ a trimis următoarea circulară directorilor de despărțăminte, stăruind pentru ținerea cursurilor de analfabeți (școale cu neștiutorii de carte).

Vremile în cari trăim ne poruncesc o apropiere sinceră de popor, cu gîndul curat de a-l smulge cît mai curînd din întunecul neștiinței și a-l ridica în rîndul popoarelor știutoare, de chemarea lor în lume. Viitorul

poporului nostru numai atunci fi asigurat, cînd el va fi stăpîn o puternică cultură națională. rînta întîie a ori-cărei culturi. cunoștința de carte, fără care astăzi nu să mai poate drumă soartea unui popor pe rări mai bune.

Scăderea cea mai mare a poporului nostru e tocmai lipsa cunoștinții de carte! A sosit timpul cînd trebuie să ne așternem pe muncă pentru a mîntui poporul nostru de această rușine a neștiinței.

În anii trecuți, la stăruințele Asociațiunii, s'au ținut mai multe cursuri cu neștiutorii, cari, ca început, au arătat roade destul de mulțumitoare. Dar astăzi nimenea nu să mai gîndește la urmarea muncii de redeșteptare a țărânimii.

„Asociațiunea“ își ține de datorință a îndemna din nou toate despărțămintele, ca să iee iar munca cursurilor cu necetitorii. Pentru învățarea lor Asociațiunea recomandă „Abecedarul sau carte de scriere și cetire pentru analfabeți“ de I. Bota, care a fost premiată din partea Asociațiunii. Abecedarul să poate comanda dela Librăria Archiezezană din Sibiu.

Pricina cu religia la colegiul ev. ref. din Orăștie.

Precum era și firesc să fie, — slnicia netrebnică și ignobilă pe care Direcțiunea gimnaziului format din loc o face cu elevii români, cercînd să-i despoaie pe ei și biserica lor românească de dreptul de a-și învăța macar religia în limba mamei lor, — a întors chiar și pe o parte din profesorii gimnaziului mai așezați la judecată, în contra acestei ținute a Direcțiunii, susținută numai de o parte a profesorilor.

Descoperirea „Libertății“ a îndemnat pe unii cărturari ai noștri să sfătuiască pe părinții cu copiii prigonii, să înainteze rugare la ministrul de culte ca să întrevină să nu să facă această volnicie cu copiii români. Dl adv. Dr. Muntean le-a făcut rugarea, care s'a înaintat ministrului.

— Dintre deputații români, dl Dr. St. C. Pop are să interpeleză în dietă asupra lucrului.

Vom vedea ce va mai urma.

„Telegraful Rom.“ dela 28 Ian luînd știr de faptul descoperit de „Libertatea“, scrie:

Ne este încă în vie aducerea aminte faptul, că în adunarea generală din urmă a Universității săsești, deputații români Dr. Liviu de Lemény și Dr. Aurel Vlad au făcut propunere, ca colegiului reformat din Orăștie să i-se taie ajutorul pe care îl primește dela Universitatea săsească, până atunci, până nu va înceta cu dorința și cu cererea,

ca elevilor români dela acel institut să li-se propună religia în limba ungurească. Știm, că propunerea nu a fost pusă la vot, și astfel nu s'a primit; dar știm și aceea, că directorul colegiului din Orăștie, domnul Șimon Ferent, deputat și el al Universității săsești, a declarat în adunarea generală, că s'au început anumite încercări de împăcare a lucrului. Eram dară în drept a crede, că urita treabă a catehizării în limba maghiară va fi luată odată dela ordinea zilei, și că cei dela colegiul din Orăștie vor înceta a mai cere lucruri peste putință, dela oamenii puși în slujba bisericii noastre. Dar iată că »*Libertatea*« din Orăștie ne uimește cu o destăinuire foarte grea. Ne spune, că părinților elevilor gr.-or. români, cari sunt înscrși pe anul acesta la colegiul reformat din Orăștie, domnul director Șimon Ferent le-a adresat scrisoarea următoare: (Dă scrisoarea, apoi urmează):

Nu știm, ce răspuns vor fi dat bietii părinți domnului director dela colegiul reformat din Orăștie, la această foarte nesocotită scrisoare, prin care să caută a se subsăpa vaza conducerii noastre bisericești, — îndemnându-se părinții să-și iee drepturi pe cari nu le au: dreptul de a hotărî ei limba catehizării, — și numai în scopul, pentruca direcțiunea să se poată apropia de sufletele nevinovate ale elevilor de legea noastră, pe eăi lăaturalnice și neiertate; știm, că prin dl avocat din Orăștie, Dr. A. Muntean, au adresat o rugare ministrului de culte, pentru lecuirea acestui rău.

În fața cazului atât de grav, credem că spre liniștirea lumii românești suntem datori să dăm și noi știrile pe cari avem împuternicire a le da.

Din partea mai marilor bisericești s'a înaintat, pe lângă altele de mai nainte, o nouă protestare bărbătească dlui ministru de culte, rugat fiind acesta în ea, să pună odată capăt șicanărilor ce nise fac din partea numitului colegiu în chestia catehizării, pe care elevii noștri nu o pot primi decât numai în limba bisericii noastre, care e cea românească. La scrisoarea aceasta să așteaptă încă răspunsul.

Iar până atunci, catichetul nostru din Orăștie a fost îndrumat, să nu să plece în fața dorinței direcțiunii colegiului reformat de acolo și astfel să nu înăduce nimica din dreptul pe care-l are biserica noastră, de a-și catechiza tinerimea în limba românească!

Mai marii bisericești sunt

tare hotărâți de a să împotrivi cu toată bărbăția până la sfârșit, tuturor cercărilor de a să vătămă dreptul bisericii noastre, cu privire la catechizarea elevilor de legea noastră, aflători la școli străine, — urmeze ce va urma!

Tisza la Arad.

Simbăta trecută și Duminecă, groful Tisza, mâna dreaptă a lui Hederváry, ori chiar capul lui, — a fost la Arad. Simbăta l'au sărbătorit Ungurii lui, — iar mâne-zi, Duminecă, a dat în cinstea lui un prinz sărbătorească Episcopul românesc Ignatie Papp.

Rostul acestui prinz, e greu a-l mai vedea, acum după ce a trecut. Nainte de a să da prinzul, credeai că e lucru pus la cale, ca să se dea privilegiu acestui cap politic maghiar a-și arăta doar vre-un plan mai limpezit, despre vestita ...pace între Maghiari și Români.

Acum că prinzul a trecut, nu mai vedem rostul lui. Ba ne-ar fi părint bine, mai bine să nu fi fost! Căci, precum ve-ți vedea, trufașul Maghiar nu numai nu a cercat să apropie pe Români de Unguri, ci parcă mai tare i-a depărtat, — trimițându-le vorbe amenințătoare, și poruncind acuși, arhierilor români a să face unelte în mâinile lor, a politicilor unguri, pentru a infringe ținuta bărbătească a poporului lor românesc!

Să vedeți numai.

P. S. Sa Episcopul a închinat un păhar în onoarea alesului său oaspe, ca unul ce și-a ales de țintă deslegarea acelei arzătoare trebuințe pentru întărirea temelii țării, care e: să îndrepte toate popoarele pe calea fericirii și mulțumirii și a conlucrării pacifice!

S'a sculat trufașul grof și a zis, între altele:

...Sunt unul dintre aceia cari port la inimă treaba cea mare a restatoririi adevăratei păci între Maghiari și Români.

...Sunt pătruns de credința că este azi o trebuință a istoriei lumii, ca aceste două neamuri să se înțeleagă și să afle calea spre o obștească împreună lucrare.

...Eu nutresc credința că a sosit clipa, când această mare întorsătură, nu mai are nici o pedecă obiectivă (adeacă aievea, tare și mare). Sunt ele pedeci „subiective“ (adeacă de mărunte păreri și simțăminte singuratic) dar obiective nu.

Eu sunt incredințat că Români pot să afle chipul de a să potrivească cadrelor (hotarelor, ramelor) politice naționale maghiare și națiunii politice unitare maghiare!. Fiind incredințat despre asta, m'am pus fără îndoială în slujba acestor trebi.

Dar sunt incredințat și despre aceea, că toată osteneala singu-

raticilor bărbați e zadarnică, dacă aceste „adevăruri“ nu află răsunet în sufletele diriguitorilor români-me!

Ea cred că rolul diriguitor să cade aici arhierilor români. „In starea de azi, poate de mare însămnătate, poate critică (punct cu primejdii mari) a patriei noastre, arhierilor le vine sarcina a implini în privința asta o mare chemare!, — de a conlucra să ducem pe cetățenii țării spre scopuri împreună mergătoare, fără osebire de neam!

Așteaptă dela arhierii români să se facă vrednici de înalta lor stare prin aceea, că să-și însușască toate urmările poziției (stării) lor, și toată răspunderea, lucrând în acest înteles!

Căci azi, după părerea mea e aci clipa de o greutate peste socoteală în urmările, și în însămnăta-tea sa, — (care chiamă venirea la viață a acestei conlucrări ori apropieri a acestor două popoare).

Așa a grăit groful Tisza.

Gîndul lui adevărat e bine cooperit sub stratul de frunze veștede a vorbelor sale ce răsună sec ca sunele frunzelor căzute. Cel-ce însă știe cetli și printre șire și știe vedea la dosul cuvintelor, gîndul pe care nu-l spune deplin grăitorul isteț, — vede că aceea ce Tisza a spus la masa arhierului român, e curat cutezanță, ba obraznicie la adresa neamului românesc și a Arhierilor români! Neamului îi cere, chiar din o reședință episcopescă românească, să se potrivească, adecă să se dea după păr, politice naționale maghiare, care știm noi ce ne cere dacă e să ne „potrivim“ ei!

Iar Arhierilor noștri le cere să se facă slujitori mai curajioși ai acestei potriviri, — adecă coadă de topor la politica lor.

Vom reveni încă asupra acestei vorbiri cutezate, pentru care n'a vrednicit Tisza nici pită cu apă, decum un prinz de gală la curtea unui vlădic român!

Concert și teatru în Năsăud.

„Reuniunea de cîntări“ din Năsăud a aranjat în 28 Ian. n. un foarte frumos concert împreună cu teatru.

Tinăra reuniune, care stă sub conducerea harnicului profesor și compozitor A. Bena, și care a dat dovada destoiniciei sale la Asociațiunea din Deș, — aduce foloase culturi muzicale românești, și ni-zuiește spre împlinirea țintei sale: pe lângă înălțarea sufletescă, creșterea, dezvoltarea gustului pentru muzica românească, și își implinește cu reușită această țintă. Publicul din Năsăud și jur la întrebarea: „ce este muzica?“ — n'ar răspunde cu vorbele maestrului Caragiale: muzica este ceea ce cîntă domn'le!

Înainte de toate însemn faptul rar, că toate membrele Reuniunii au îmbrăcat frumosul nostru port național, precum și

aproape toate celelalte dame; era o privește fermecătoare și înălțătoare, — și a servit spre laudă Reuniunii.

Punctele au fost predate cu acuratețe admirabilă și foarte nimerit alese. Duiosa: „Cîntecul ciocirlii“ Mendelssohn, precum și frumoasele compoziții ale maestrului Dima: „Sărmana frunză“ și „Rămli sănătoasă“ (doine) au reușit frumos. A plăcut mult și „Vinătorul“ plin de bărbăție de Mendelssohn; dar punctele de tîrie ale programului au fost „Foaie verde tămlită“ „Pentru mîndra mea Ileana“, amîndouă de Aug. Bena, conducătorul Reuniunii. Doina dintli a plutit lin frumos în sala mare cu public puțin dar ales, și a vărsat fiori în sufletele ascultătorilor, fiori cari sunt trezite numai de doinele noastre duios, blînde, line, ca și firea celor ce le cîntă; iar a doua a plăcut atât de mult, încît în urma stăruinței publicului a fost cîntată încă odată.

A fost frumos jocul de pian al dsoarei Tincuța Pop, care cu măestrie rară ne-a cîntat la pian două pieze. A fost viu aplaudată.

După acestea s'a predat foarte reușit drama: „Poetul“ de Kotzebue, traducere de dl prof Bena, — și „Curiozitatea femeiască“, comedie localizată de M. Băulescu.

În cea dintli se spune soartea unui biet poet, care ajunge foarte fericit, aflîndu-și fica. Toți au jucat într'adevăr fără greșală; trebuie însă sămi antesc jocul domnișoarei Magdalena Șimon, care, — o spun fără laudă mărită ca de obicei, ci din convingere, înrpat artistic pe precupeța piezei.

Pieza a doua multora, între alții și subscrisului, nu le-a plăcut ca piesă; jucătorii însă au făcut să uităm monotonia ei, și au scos din ea o piesă interesantă. Amintesc în deosebi jocurile dsoarei Virginia Grivase și a dlui prof. Victor Motogea, cari au reușit foarte frumos. Dar și ceilalți au jucat fără greș.

În sfîrșit a fost un concert reușit și înălțător de suflete, și cu toții ne-am depărtat mulțămîți, parcă mai buni, și cu învățături frumoase, ne-au înălțat sufletele mai ales cîntecul nostru românesc.

Pteacu.

Mulțămîta publică.

La petrecerea din 22 Ianuarie st. n. a. c. ținută în sala școlii din Vidra-de-sus au binevoit a supravolvi următorii: Aurel Gomboș 3 cor. 80 fil.; Ioan Vlas 7 cor. 40 fil.; Dr. Andrei Nicola 9 cor.; Gregoriu Nicola 3 cor. 40 fil.; Alexiu Lațîș 3 cor.; George Răsiga 3 cor. 40 fil.; Kadar Emil 4 cor.; Banciu Traian 2 cor. 40 fil.; Ioan P. Todea 1 cor. 40 fil.; Székely Géza 4 cor.; Mateș Nicolae 1 cor.; Macaveiu Ioan 1 cor.; Galdău Dumitru 1 cor.; Gomboș Ivan 1 cor. 80 fil.; Farkas Alexandru 4 cor.; Iuliu Binder 3 cor.; George Todea 40 fil.; Petru Motora 1 cor.; Iclozan 1 cor.; Toc Nicolae, Toader Alexandru și Pop Rafila câte 40 fil.

Subsemnatul și pe această cale le aduce mulțămîta atât pentru participare cît și pentru marimoasele suprasovliri.

Vidra-de-sus la 14 Ianuarie v. 1911.

(38) 1--1

George Narița, inv

Dela Pesta spre casă.

În sffrșit iarăș în tren. Hurubuitul roților mă face să mă doară capul și să simțesc îndoit oboseala de pe urma alergării de peste zi. Caut să mă liniștesc; lipesc timpla ferbinte de geamul asudat și simt cum fiorii răcelii mă pătrund prin corp. Mă întind apoi pe canapeaua roasă și murdară și închid ochii. Vreau să dorm cu de-asla, dar somnul mereu fuge de mine și prin minte mereu îmi aleargă frinturi din icoanele de peste zi.

Vrînd-nevrînd îmi trece vrtej pe înaintea ochilor învâlmășala orașului și aud par'că zgomotul de iad, ce stăpînește acest oraș plin de viață. E altcum în orașelul nostru. Aici în fiecare dinineată vezi aceleași figuri, la prînz aceleași fețe, și aceleași sora. Nimic ce te-ar mai scoate din mersul obicinuit al vieții. Cam acelaș schimb de vorbă, aceiaș muncă. Vă pizmuesc pe voi, cari trăiți în astfel de furnicare uriașe și vă depănați zilele în alte și în alte zbuciumări... Și totuș nu! Îmbătrîniți înainte de vreme, pe fața voastră răsar crețele mai curînd, de cît ar trebui și sufletul vostru mai repede seacă, să istovește...

Orașul mare, capitală, să fugi de el... Da, da, să fugi de el...

Gîndul meu a început din nou să se frămînte și revăd iarăș fețele pe cari le-am întîlnit peste zi. Zădarnic caut să alung vedeniile, căci ele cu îndoită putere încească a străbate în sufletul meu. Mă mustră, — văd, uite colea în colțul cupeului, — chipul cutărui fost coleg de gimnazi, care azi mi-a întîns îngîmfat mîna într'o cafea și mi-a zis, — trecîndu-i un suris batjocoritor pe buze: „Dar tu cum o mai duci, cum merge librăria?“

Are dreptate, adevă să mă întreb, și să zîmbească, nu?... Nu știu...

Mă chinuie din ce în ce tot mai mult aducerile-aminte. Intorc fața în altă parte și vreau să nu mai gîndesc la nimic. Ci gîndurile din nou dau năvală — în suflet și alte și iarăș alte icoane îmi răsar înainte. Alergări pe la universitate, fugă în dreapta și 'n stînga. Pe o clipă îmi răsare lăcașul zmerit al tinerimei române din capitala țării ungurești. Ce trist mi-o părut astăzi, cînd l'am cercetat. Odăi întunecoase, pustiu, rece. Ziarele stau trîntite pe masă de-avalma, revistele la locul lor obicinuit, rupte, negrijite. Și nicăiri — nici un suflet! Îmi face totul părerea unei case pustii, a unui cămin părăsit, din care stăpînii au plecat, ca să nu să mai întorcă... Dar poate tinerii sunt pe la cursuri. Plec și eu. În drum îmi iasă înainte icoana palidă a unui vechiu prietin.

Schimbăm vorbe obicinuite la început, întreb eu de cîte s'au mai întîmplat pe aici, de cînd eu m'am dus. Prietenul îmi răspunde la toate întrebările, dar cînd ajunge să-mi povestească și de societatea „Pe-

tru Maior“, el tace o clipă, ar sta par'că pe gînduri să-mi spună ceva și despre asta, sau să nu-mi mai spună.

Eu stărui mereu, dar pe lîngă toată stăruița mea rămîne posomorît și numai atîta îmi șoptește:

„N'ai văzut? Tinerii noștri /să știu însufleți de propriile cuvînt, știu face zgomot, au împrumutat ceva din obrăznicia jidanului din Pesta, dar — ascultă-mă frate, *eu știu muncă*. Asta-i societate? Cei din Cluj plîng, că n'au un cuib călduț, să poată îmbrățișa cu căldură viața românească, aceștia din Bpesta, să plîng, că au și că trebuie să o mai și sprijinească cu 8 coroane la an! Apoi las'o naibii treabă“...

Ațipii. Oboseala mă învinsese. Mult n'am durmit însă, căci peste cîteva minute un călător ce-mi intră în cupeu, mă trezi din nou. După asta zadarnic am încercat s'adorm. Vedeam iarăș oamenii de peste zi, vedeam părul bălai a unei studente române și vrînd-nevrînd scosei din buzunar carnetul, în care îmi însemnasem din un ziar următoarele cuvînte:

„Fugi de aici copilă. Aici îți vei perde iluziile, că aici să învață pentru pâne! Vrei să-ți robești sufletul? Pe fața ta să nu treacă niciodată acel zîmbet cald și dulce, mîngăios, care numai femeea îl zîmbește odată în viață, acel zîmbet tainic, poarta atîtor doruri gingașe? ...

„Sufletul tău *atîl de bun*, curat și gingaș, tu-l cobori în mizeria aceasta a lumii murdare, a cărei membri te privesc cu lăcomie. Sufletul tău, copilă dragă, tu-l închigi în lanțuri și întîi va uita să ridă, și în urmă să plîngă, și atunci va fi mort“...

Ce vorbe drepte, Doamne! Și iarăș văd pe studenta română cu păr bălaiu, cu fața gingașă încă și cu ochii visători; o văd în săraca ei chilie, cu un codru de pâne pe masă cîna ei întreagă. În celalalt moment văd bogatul salon, mesele încărcate, unde și a petrecut ea mare parte din viață și mă umple jalea. Ce te-a făcut să pornești în lumea mare, copilă bună, dorul după carte, ori teama de ziua de mîne? Doar singură n'ai ști-o spune, vezi numai, că ești o floare curată, aruncată în mijlocul unei lumi murdare, unde clocotesc patimile și ferbe ura. În urechile mele sună iar cuvintele tale: „Cursuri, învățat, frig, foame, iată viața noastră“. Tu o ști bine, tu o vezi asta bine și-ți place? O nu, asta n'o pot crede! În sufletul tău gingaș nu să poate să nu bată simțirile curate, dorul după aceea viață îndestulată, pe care și o poate da numai traiul cu cei de seama ta, de-opotrivă cu tine. Și aceștia nu trăiesc în preajma ta, aceștia nu trăiesc în „orașul înegrit de fumuri“ și de păcate, ci departe, pe plaiurile sătmărene!.

Nu-ți să ivește ție, copilă bună, în vis noaptea icoana tristă a unei mame, ce stă iarna în fața cupto-

rului și-și șterge ochii în năframă și și frămîntă mînilor de supărare și de dorul tău, care te-ai rătăcit prin lumea mare?

Ba da, și pe tine te doar sufletul, dar înădăși durerea, uciz lacrimile de dragul unui gînd nebun: diplomă și căpătuală.

„De mori sătul, ori mori flămînd,
„De mori tîrziu, ori mai curînd,
„Tot una e, și rînd pe rînd
Ne ducem toți!“

Nu cunoști tu poezia aceasta a poetului Coșbuc?, și dac'o cunoști, nu afli tu nici un adevăr în ea, nici o grăunță măcar?

Priveste-ți mai adînc în suflet, adînc de tot, foarte adînc, și fă cum te 'ndeamnă el...

Cînd mi-am deschis ochii, era ziuă. Zăpadă proaspătă învâlise pămîntul și totul îmi părea așa de curat și atît de rentinerit.

Trenul alergă obosit înainte și răsufletul lui răgușit abia mai străbătea pînă la mine. Capul mi-să limpezise ca de minune și cînd zării munții, munții noștri falnici, în ochii mei scînteia o patimă ascunsă: iubirea de glia, pe care m'am născut.

Studente române, înțelegeți voi ce-i iubirea de glie?

Orăștie 27 Ian. 1911.

Sebastian Bornemisa,
stud. în filozofie.

Correspondență.

Din Bistra.

— Munții Apuseni —

An de an iau parte bucuros la producțiunile și petrecerile ce Reuniunea română de cîntări din Bistra le arangiază. Și iau bucuros parte pentru-că văzînd buna înțelegere ce este în această comună între conducători și poporul de rînd, alături văd și dorul și sirguința de a înainta pe terenul cultural! Ori ce suflet românesc ia parte bucuros la producțiile din acest sat de Moți curăț, căci în producțiunile lor, în petrecerile lor și în portul lor, nu afli nimic străin, nimic împrumutat, ci ei țin cu multă dragoste încă portul și obiceiurile străvechi moștenite.

Și nu numai eu, ci toată inteligența din jur, ba și muți străini aleargă la petrecerile bistrenilor Străinii din curiozitate, iar Românii căci știu că merg la petrecere curat românească. Și avîntul ajuns de ei — e foarte înveselitor!

Producțiunea aranjată în Seara Anului nou, a întrecut pe toate producțiunile aranjate mai înainte, de Reuniunea aceasta. A fost una dintre cele mai izbutite producțiuni, cu care să pot arăta liniștiți și în alte locuri, ba chiar și în orașe, unde ar fi bine primită ca producția unor diletanți isteți.

Corul a cîntat două piese: „Morariu“ și „Dorul Ardealului“. Amîndouă au fost cîntate foarte bine și în cea din urmă sa deosebit cu vocea-i frumoasă și melodioasă so-

pranista Linuța Gheria, precum și tenoristul Iosif Marcu.

S'a jucat apoi piesa teatrală „O ședință comunală“ în care fiecare diletant și-a împlinit cu bine chemarea, dîndu-ne dovadă viuă că sunt meșteri în predarea rolurilor de teatru.

Răsplata vrednică și-au primit'o din partea celor de față prin furtunoasele aplause și urări de „să trăiască!“ ce li-s'a făcut.

Un lucru frumos am băgat aci de samă: fiecare dintre conducătorii poporului își avea partea sa la acea producțiune. Așa părintele Marcu, care e cel mai popular preot prin Munții noștri, avea partea financiară (grija de partea bănească) și primirea oaspeților, iar ca ajutor îi sta primarul comunei. Părintele Nicoară — ca mai tînăr — cînta în cor în rînd cu țărani, iar la teatru era „regizor“ (îndreptător) și sufler. Învățătorii, cînd unul conducea corul, celalalt cînta, și întors.

Și asta încă o dovadă viuă despre bunăînțelegere care este între bravii Bistreni și care pe alocurea nu să prea pomenește.

După frumoasa și izbutita producțiune a urmat jocul! S'a început cu „Țarina“, jocul cel mai plăcut al Moților și s'a urmat cu altele, multe și voioase, pînă s'a sffrșit tot cu „Țarina“. Mă înclăicsem rău în jocul acesta moștenit din bătrîni și cu mine să înclăicsem mulți, căci deși au o sală destul de mare, dar abia încăpeau părechile în ea. Și nici că să putea altfel, privind la bistranele cele frumoase îmbrăcate, toate, toate, în costume. Nici în icoane n'am văzut ceea-ce am văzut în viață, — una mai mîndră ca cealaltă! Numai de n'aș vorbi într'un cîas rău, ca cu o altă producțiune să mă trezesc părut de frații bistreni.

Coresp.

Din America.

O luptă crîncenă între tabăra beutorilor și a contrarilor beuterei.

Și în privința asta America ne merge cu pildă înainte.

La noi abia să ridică ici-colea stielnic cîte un om care să iee luptă contra ticăloasei patimi a beuterei. Abia colo și colo afli cîte un sat, în care fruntașii din reprezentanță (sfatul comunei) să aducă hotărîre că crîșmele să se închiză macar jumătale de zi Dumineca, pînă ține slujba dzească la biserică! Incolo, largi deschise stee ușile ei și rlu curgă beutura în gitlejele nenorocitului popor! Ce-i pasă obștei ori chiar stăpînirii, că prin asta să hăbăucesc atîtea minți cari altfel ar fi rămas luminate, strălucitoare, de folos pentru înălțarea poporului, și că atîtea brațe să molesesc, slăbesc naifne de vreme, și atîtea crime izvoresc din acelaș butoiu cu spirtul de odată, și că coplii bețivilor vor fi niște ființe mai de plîns ca părinții lor: au-

putincioși, mărginiți și mergînd oblu spre pușcărie (temniță) ori spre casa de nebuni!

A! La noi lumea și stăpînirea nu s'au soldește gîndindu-să asupra modurilor prin cari s'ar putea pune stavilar acestei mari nenorociri a omenimei!

În America s'au făcut un pas mare în privința asta!

Acolo doritorii de-a vedea gl-tuită această patimă, s'au tot chemat, s'au tot adunat, s'au tot ridicat, până au încheiat un *partid* ce-și are spriginitorii și apostolii în toate părțile, și prin aceea duce luptă crîncenă contra celor robiți de urfioasa patimă.

Partidul „libertății de a bea” (a naibii „libertate”) e înfundat de jidani bogătași, fabricanți de spirt, de crîșmari și alți oameni fără suflet pentru omenime. Și să zice partidul „Wed”!

Celalalt e partidul restrîngerii beuturii, în care află pe toți iubitorii luminați ai binelui poporului, între ei și preoții învățați americani, cari de pe amvon, în biserică, predică pentru abaterea poporului dela beătură, apoi medici, profesori și alții. Și să zice partidul „Dry”.

Între aceste 2 partide azi să dă în America o luptă tare inversunată, — despre care preotul I. Po-dea din America scrie „Telegrafului” o scrisoare mai lungă din care scoatem și noi următoarele părți interesante:

— Prin o muncă și stăruință mai mult decît omenească, și prin jertfe mari, această Ligă contra beuturii a ajuns astăzi la o stare destul de înfloritoare și are înfuriere chiar și asupra dietelor, care în cei din urmă ani au votat și anumite legi, în urma cărora fiecare oraș sau comună, fiecare comitat și fiecare stat, poate hotărî prin votare ca să fie *wed* sau *dry*, adică, să se închidă circiurile sau nu?

Fiind însă, că aceste legi s'au dus în deplinire în mod cam ușuratic, abia se poate simți o îmbunătățire a stărilor, în schimb însă au dat privilegii la scandaluri ne mai pomenite.

Sufletele negre din banda beutorilor în acele orașe și comitate, unde contrarii au format majoritate și prin votare au închis circiurile, nu s'au mărginit numai la hule și la bătăi singeroare, ci au mers chiar mai departe, dovedind că tot trăește în lume omul-animal.

Voiu povesti două întâmplări:

În Leetonia, O., preotul metodist cu credincioșii săi au votat pentru *dry*, și s'au închis toate circiurile! Un necunoscut a pachetat atunci o sticlă mare de vin în o lăcă cu haine, și a adresat o preotului, fără ca el să știe ceva. Măncătorii dela gară avînd cunoștință despre toată treaba asta, cînd au luat lada din vagon, au trîntit-o cu toată puterea, încît s'au spart sticla, apoi au alergat la poliție și

au făcut arătare că preotul își aduce beătură pe sub ascuns, deci trebuie pedepsit! Încă în noaptea aceea au pus apoi dinamită sub biserică și sub casa parochială Norocul însă, că cea de sub casa parochială n'a luat foc, și preotul a scăpat cu viață.

Al doilea caz, și mai bestial decît acesta, este următorul. În Newark O., după ce s'au votat „dry”, circiurarii vindeau pe ascuns mai mult ca mai înainte.

Ba erau cu mult mai mulțamiți căci acum erau scutiți de darea anuală, care atinge suma însemnată de de mai bine ca o mie dolari.

Liga contrară beuturii, ca să se încredințeze dacă e așa sau nu, a trimis trei detectivi (polițiști ascunși) între cari era și unul cu numele Etherington.

Cînd acesta descoperind mișelia, a chemat pe circiurar, în numele legii, să-l urmeze la poliție, circiurarul s'au împotrivit, a telefonat îndată la ceilalți soți, și în cîteva minute circiura s'au umplut de răii orașului! S'au născut o învîlmășală, și sesind încă cîteva polițiști, au putut scăpa din gura morții pe acest om, născut în zodie fără noroc, dar nu pentru totdeauna. Peste cîteva vreme, bețivanii răzbunători l'au spînzurat de stîlpul de telefon din fața poliției și casa orașului Bietul Etherington n'a mai putut zice nimic decît atîta „spuneți mamei mele, care trăiește încă, să mă ierte, căci am murit împlîndu-mi datorința”. Era de față și o circiurăriță, care, pe cînd Etherington atîrnă cu grumazii în ștreang, a strigat: „trageți-l mai sus, ca să-l văd și eu”!

Așa de tare sălbătăcește această patimă ticăloasă pe om!

NOUTĂȚI

P. S. Sa Episcopul Hossu dela Lugoj, precum să vestește, să află greu bolnav, — răcindu-se și căzînd în aprindere de plămîni. Toată lumea română roagă pe Dzeu să însănătoșeze în curînd și deplin pe vrednicul arhieru.

N'au mîncat'o lupii... Tîrziu, tîrziu, așa de tîrziu, încît credeam că nici nu mai dă pe la noi, că ne-a fi uitat de tot, — ne veni totuși și nouă aspra, dar plăcută iarnă! De o săptămînă pișcă obrazurile, sprintenește pașii și scoate copiii cu săniuțele pe dealuri, ba și pe de cei mai mari, și face să sune iară săniile cu zurgălăi.

Fiindcă prea fusesse iarnă domoală, meale, umedă, care nu potopea miesmele rele din pămînt și aer, lumea avea teamă de o primăvară bolnavă. După gerul ce a dat peste țară, inimile s'au ușurat mult de acest gînd, căci o iarnă aspră potopea mult din germenii

boalelor, atît pentru oameni: cît și pentru vite.

De aceea iarna așă pișcătoare, ca de Bobotează, e salutată cu bucurie de lume. Și să adeveni iar înțelepciunea din zisa poporului că: iarna n'o mîncă lupii; și de întîrzie, dar tot vine!

Celor-ce nu țin samă

de prețurile puse în foaie și ne trimit sume ce nu conglăuesc cu plata de abonare ce să află pusă în fruntea foii și încolo în ea, — le facem cunoscut, că li-să vor trimite foile noastre numai atîta timp pe cît să ajung banii ce i-au trimis.

— Unii ne trimit 2 cor. și scriu că e plata dela 1 Ianuarie până la 1 Iulie (adecă jumătate de an). Alții trimit 1 cor. și scriu că e abonament pe 3 luni, alții 4 cor. și spun că-s pentru anul întreg.

— Iee prin asta la cunoștință cei-ce au trimis 1 cor. că pentru acea 1 coroană vor primi foile numai 2 luni cît li-se cuvine; cei cu 2 coroane le vor primi 4 luni, cei cu 4 coroane 8 luni, dar mai mult nu.

Postul de protopop gr.-or. la Brașov e cel mai însemnat în Arhidieceza gr.-or română ardeleană, fiind acolo biserică și ocrotitoarea marilor și însemnatelor școale: gimnaziu, reale, comerciale, etc. și chivernisind o avere mare.

Ajungînd postul de protopop vacant prin moartea fostului protopop V. Voinea, s'au publicat concurs și au concurat: dl I. Hamza, protopopul dela Zernești, care administrează azi tractul văduvit, apoi dnii Vas. Domșa, protopopul Orăștiei, Dr. V. Saftu, paroch în Brașov și Dr. Sterie Stînghe, catechet tot acolo. Toată lumea e curioasă că pe cine l'au bate norocu să ajungă în însemnatul post. Alegerea va fi în 17 Februarie st. v.

Ursoaica pușcată, puil prinși de vii. Un Major din Sibiu, mare vîntor, a pușcat zilele trecute o ursoaică mare ce avea doi puil. După ce a ucis pe mama lor, pe puil i-a putut prinde de vii, și i-a dus cu sine în oraș. Sarăcuții de ei. Cît de speriați vor fi privit minunea de oraș, cu vederi atît de deosebită față de săracul lor birlog, unde totuși le era mai bine și mai cald, că erau lingă mama lor...

Fulger și trăznet — în Ianuarie? Dumineca trecută dimineata, pecum celim în foaia T. R. din Sibiu, deși să lăsase iarnă zdravă asupra orașului, în zorii zilei s'au văzut fulger și s'au auzit trăznet.

De nu cumva cel ce a auzit trăznetul, — va fi fost un oțetîț ce atunci venea acasă treznit și vedea trăznete și pe cer...

Foc pe mare. Din Albany, lingă Australia, să scrie, că săptămîna trecută corabia engleză de marfă numită «Parisiana», luînd foc, a ars de tot în largul apelor! Numai cu greu au putut dezlega și slobozi luntrițele de mîntuire, cu ajutorul cărora matrozii (corăbierii) de pe nae, au putut scăpa toți. Erau 35 de inși. După îndelungă rătăcire pe ape, răbdînd foame și frig, au ajuns

la ostrovul «Paul», dar numai 32, căci 3 au murit pe drum de foame și de sete.

Trimittînd bani de abonament pu-teți trimite cu o cale pe același mandat (boleță) și bani pentru ori-ce cărți dela „Librăria Națională” din Orăștie (vezi lista lor în numărul de Crăciun al Foti Interesante). Noi le cumpărăm și trimitem.

Petreceri.

— Tinerimea română din Bretez-Mureșană invită la producțiunea teatrală, ce o va arangia Simbătă, la 11 Februarie n., în hotelul „Szegedy” de acolo. Să joacă „Ruga dela Chiseteu”.

— Tinerimea rom. din Cârna invită la producțiunea împreună cu joc care va avea loc Duminecă, la 5 Februarie n., în școala comunală din loc. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Să predă piesa „Vlăduțul Mamii” și cite va declamațiuni.

— Societatea jocarilor români din Hunedoara invită la petrecerea cu joc, ce o va aranja Simbătă, în 18 Februarie v., în sala hotelului Nițu dima. Venitul să întrebunțează pentru scopurile Societății.

— Producțiune teatrală împreună cu joc să va ținea Duminecă la 12 Februarie n. (Trei erarchi) în școala gr.-ort. din Strugari. Venitul curat e destinat pentru înființarea bibliotecii școlare. Să joacă „Cinel-Cinel” de Alexandri, și declamații.

Cine n'are încă Calendar pe 1911 să grăbească a-și cumpăra! Acum îi e vremea! Foarte potrivit și îngrijit Calendar capătă în „Calendarul Național” scos de noi. Vezi cuprînsul și prețul lui, în numărul de Crăciun și Anul-nou al „Libertății”.

Degetul lui Dumnezeu.

— Ingrijitoarea milionarului. —

În Newyork (America) să pertractează un interesant proces, în care pîrîtul e văduva unui milionar, mort nu de mult. E învinovățită, că ar fi otrăvit pe bărbatul său, ca să-i moștenească milioanele! Martorul cel mai îngreunător, e în privința aceasta domnișoara Evans, care era ingrijitoare la milionar. Aceasta a mărturisit, că văduva milionarului i-ar fi făcut ei odată propunerea, să dea otravă bărbatului ei, care era cam bolnăvicios, dar fiindcă ea n'a făcut-o, s'au pus femeia singură și și-a otrăvit bărbatul.

Advocatul văduvei a dovedit însă în firul procesului un lucru tare ciudat, că adecă pe domnișoara Evans, rudeniile milionarului au trimis-o ca să-l îngrijească, cum ziceau ei, ba să controleze pe soția milionarului. iar alți martori aduși nainte, au mărturisit, că nu soția milionarului avea lipsă ca să moară acesta, ci neamurile lui. Și că acelea au trimis, cu plan, nainte gîndit, pe dsoara din vorbă, în casa milionarului și după venirea ei a murit milionarul! Și acum va urma o strașnică întoarcere a întregului proces: dsoara o să ajungă ea pe banca a-

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit »CHEVEREȘANA« sunt invitați la

I-a adunare generală ordinară,

ce să va țină în 12 Februarie st. n. a. c., la 2 ore după amiază în localitățile institutului.

O B I E C T E L E:

1. Alegerea președintelui adunării.
2. Raportul direcțiunii și al comitetului de reviziune și stabilirea bilanțului.
3. Decidere asupra distribuirii profitului curat (2740 cor. 42 fil.) să se socoată în fondul de rezervă.
4. Darea absolutcrului direcțiunii și comitetului de reviziune pe a. 1910.
5. Alegerea alor 6 membri în direcțiune.
6. Alegerea comitetului de reviziune.
7. Propuneri.

Institutul numără astăzi: 209 membri cu 1168 acții.

Activa.	Contul Bilanț.	Pasiva.
Banca agrară Timișană K 2.810.93	Acțiuni K 23.307.—	
Cassa „ 7.552.59	Cambii reescomptate . „ 151.176.—	
Cambii (hip. 90405 c.) „ 222.707.—	Depuneri „ 54.442.15	
Mobilier . . . K 430.—	Interese tranzitoare . „ 1.754.95	
amortizare „ 80.— „ 350.—	Profit pe anul 1910 . „ 2.740.42	
	K 233.420.52	K 233.420.52

Eșite.	Contul Profit și Pierdere.	Intrate.
Spese de manipulare . K 2.141.96	Interese după escompt K 13.950.65	
Interese după reescompt „ 7.510.26	Provizioane și taxe de scriere „ 283.30	
Interese după depuneri . „ 1.643.99	Interese de întârziere . „ 92.43	
Interese după acțiuni . „ 45.35		
Amortizare din mobilier „ 80.—		
Contrib. după inter. dep. „ 164.40		
Profit pe anul 1910 . . „ 2.740.42		
	K 14.326.38	K 14.326.38

Chevereșul-mare—Nagyköveres, la 30 Ianuarie 1911.

D I R E C T I U N E A:

- Blidariu D. m. p., cassar Deliman m. p., președinte Tuskan m. p., contabil
 Berthóty m. p. Kiszóán m. p. Keller m. p. Miksa m. p. Brestin m. p.
 Stefanescu m. p. Radovan m. p. Blidariu N. m. p.

Subsemnatul comitet de reviziune am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

- Janatka m. p. Weisz m. p. Scheirich m. p. Blidariu I. m. p.

Una moară

mănată de apă, 18 HP putere, cu trei părechi petri și ferestrău, 18 jugere pământ, cu mai multe edificii economice, să vinde, eventual să dă în arîndă pe 12 ani.

Cu stimă

(30) 2—5 **Aurel Oprean**
 proprietar de moară în Dobra (Hunyad Dobra, Hunyad m.)

18 acții

de-ale institutului de credit și economii »Ardeleana« din loc, sunt de vânzare.

Termin 8 zile dela publicare.
 Adresa vânzătorului o dă administrația »Libertatea«
 (43) 1—1

AVIS! Membrii societății economilor din Lugoj (com. Caraș-Severin) face cunoscut că au de vânzare 23 tauri (bici) de prăsilă și 5 vaci cu lapte de diferite soiuri nobile precum Bern, Simenthaler și renumita rasă din Lugoj, doritorii sunt a să adresa directorului societății dl Vasile Iacob, str. Olariu Nr. 32 cel puțin cu 2 zile înainte de sosire 3—3

Direcțiunea.

Nr. 102/911.

Publicare de relicitațiune.

Comuna Apoldul-inferior dă în licitațiune publică edificarea casei comunale.

Licitarea minuendă să va țină în cancelaria comunală la 12 Februarie st. n. a. c. la 2 ore p. m.

Prețul de strigare e 12.970 cor. Cărămida, varul, năsipul și țigla o dă comuna.

Condițiunile mai de-aproape să pot vedea ori-cînd în cancelaria comunei.

Apoldul-mic, la 23 Ianuarie 1911.

Primăria comunei:

Vasile Mușoiu,
 notar.

(32) 2—2

Nr. K 8/911 not.

Licitațiune.

Comuna Șieuți (Kissajó) com. Besztercze-Naszod, exarîndează pe calea licitațiunii publice în 13 Februarie a. c. la 9 ore pe un period de 3 ani, ospătăria nouă comunală împreună cu licență, boltă, quartir și chilii pentru oaspeți.

Prețul strigării 1200 coroane, vadiu 10%.

Condițiunile să pot vedea în cancelaria comunală.

Kissajó, la 20 Ianuarie 1911.

(39) 1—1 Primăria comunală.

„M'ăș însura“...

Caut o fată sau văduvă, română, etate 30—35 ani. Să aibă și bani gata 2000—3000 cor.

Sunt meseriaș vădov, de 44 ani, cu un copil de 4 ani. Locuiesc în oraș, am meserie bună, atelierul meu de sine-stătător.

Oferte a să trimitte la Administrația »Libertatea« pentru »Meseriaș 24«.

(24) 2—3

Casă de vânzare.

Casa Nr. 7a din strada Căstăului în Orăștie, — stînd din 2 odăi, 2 cușne, 1 lucrătoare, 1 grajd, șopru, cociină, stupină, și grădină, — foarte potrivită ca locuință mai ales pentru meseriaș, — să vinde din mână liberă. Informații și preț, le spune proprietarul.

URBAN POZDINA

(27) 2—2

m. rotar

Str. Căstăului, în Orăștie.

Curs practic pentru umblarea cu motorul.

ANUNȚ.

Prilegiu binevenit pentru poporul agricultor dornic de a ajunge în timp scurt la bunăstare.

Subscrisul ca reprezentant al fabricii de mașini agricole de tot felul, a Dlui Samuel Wagner din Sibiu, și în deosebi ca expert, cu pricepere în umblarea cu Motoarele minate cu benzină ori cu oleiu crud, ale unei mari fabrici americane din »Chicago« recunoscute de cele mai solide, mai practice și prin urmare cele mai corecte, dar și cele mai eftine ale timpului nostru, și cari să află în totdeauna gata în stabilimentul numitului fabricant, — aduc la cunoștința publică, că am deschis la mine acasă curs practic de instrucție, pentru toți cei ce doresc a-și procura astfel de Motoare, și adecă: Ori-cine dorește a-și procura un motor cu vre-o garnitură (mașină) de îmblătit, ori aplicat la moară ș. a. pentru încungiurarea de întimplări rele, să învețe întii umblarea cu motorul, bine! Că numita fabrică numai atunci îi și dă vânzarea cînd cunoaște pe deplin conducerea motorului.

Totodată subscrisul face ori-ce fel de comande și tîrguri așa de favorabile, ca chiar cu însuși fabricantul. Scrisori și hirtii toate în limba română. Nu dau contracte în limbi streine, ca prin aceasta să fie înlăturată ori ce felu de înșălătorie jidovească. Toate cu prețurile originale dela fabrica americană.

Pentru motoare purtate cu benzină, subscrisul răspund ca licenția va ajunge de grabă la mîna cumpărătorului de mașină, chiar înainte de sosirea garniturii.

Vînzarea să face prin coale de comandă și cu rate pe timp de 2—3—4 recolte (rodurile verei), iar pentru cei ce doresc, și cu bani gata, cînd le și vine mai ieftin. Subscrisul predau mașinile în seamă și cumpărătorul numai atunci va prelua-o, dacă în urma mai multor probe să va dovedi de bună, alt-feliu nu va fi obligat a o primi.

Atît pentru aceste mașini cît și îndeosebi pentru motoare, să dă cea mai mare chezeșie ce să poate aștepta. Iar fabricantul primește cea mai mare respundere petru bunăstarea lor.

Cei ce doresc să aibă mașini eminate și a fi scutiți de înșălătorii, adreseze-se cu încredere ori în scris ori în persoană, și i-se va da răspuns la tot de ce va avea plăcere.

(37) 1—2

Basiliu Glodean,

preot, ca reprezentant al firmei din Sibiu Sam. Wagner, în Arden (Erdőfalva, p. Algyógy, Hunyad m.)

Pomicultor-viier.

La o moșie de munte din România, avînd pometuri, școală de pomi și viie, să caută un bun pomicultor și viier, avînd practică îndelungată, harnic, credincios și pricepîndu-se bine atît la oltoirea pomilor în școală, cît și la plantarea și îngrijirea viței americane.

Salariul lunar este de lei 60. Să mai dă și lemne de foc, porumb, un loc pentru cultivarea legumelor necesare și o vacă cu lapte. — Cu timpul salariul să poate sporî acordîndu-se și o participare la cîștigul moșiei, dacă omul să va dovedi harnic, onest și priceput. În curte mai este un vizitîu la cai, iar oamenii necesari pentru munca pămîntului să află printre țărani din jurul moșiei și să plătesc cu ziua. Postul este a să ocupa dela 15 Martie a. c., iar angajarea să face cu contract pe termin fix. Re flectanții însurați, fără copii și liberați de serviciul militar, vor avea preferință, ori-ce cerere să fie însoțită de certificate de serviciu, de școală și de bună purtare și să fie adresată către: Consulatul general al României în Budapesta, Palatui, Gresham, Ferencz József tér Nr. 5—6.

(Nr. 0) 1—2

Doi tineri

absolvenți de una sau 2 clase gimnaziale, cari posed limba germană sau maghiară, se primesc ca practicanți în prăvălie la

Petru I. Stireciu

(18) 2-6 comerciant în Săliște (com. Sibiu).

(923) Nu cumpăra 7-20
nimic altceva contra
TUSEI,
contra răgușelei, catarului
și flegmei, a tusei cu zgâr-
ciuri și a celei măgărești,
decît gustoasele
CARAMELE DE PEPT alui
KAISER
cu chipul alor 3 brazi.

5900 atestate autenticate
de not. public dela
medici și privați,
despre succesul cel sigur.

Pachetul cu 20 și 40 fil. Doza 60 fil.

Să capătă în *Orăștie* la apotecarul
O Demeter și la J. Graffius.

Noutate!

Lecithin-Cognac-ul

În urma puterii sale hrănitoare, e cognac vindecător de prima calitate, întăritor!

Cognacul-Lecithin are un efect minunat la persoane rămase napoi în dezvoltare, atât la copii cît și la juri, dar mai ales la reconva-lescenți (oamenii trecuți peste o boală și acum sub intrămare), — căci puterea lor scăzută, după scurtă întrebuițare a Cognacului-Lecithin, le revine cu desăvîrșire, — pentru ceea-ce și medicii îl recomandă tare.

(915) Locuri de vînzare: 9-10

— În *Orăștie*: la firma *Jurkovits*. —
Pentru ținutul *Dobrei*: la firma *Komloşy*
și la *Frații Musteș*, prăvălii mixte. —
În *Dicioșinmartin*: prăvălia *D. Boilă*.

NAINTE DE INVENTAR

În prăvălia de modă pentru dame alui

MATEI WEINER

Budapesta VI. Andrassy u. 3.

Vînzare excepțională de
artici de **CARNEVAL**:

Ajour batist, alb, — acum cu 15, 23, 35 și 45 cr.
Artici de dantelă Valansien, acum 22 cr.
Artici rezil de spălat — acum 29 cr.
Broderii de Madeira — 45, 65 și 85 cr.
Grenadin 120 cm. lat, în ori-ce colorii 125 cr.
Voile de lînă 120 cm. „ „ 105 cr.
Mătasă Taft „ „ 85 cr.
Mătasă pongis și luisin „ „ 58 cr.
Mătasă Cristalin 120 cm. lat „ 175 cr.
Grenadin pe haine ocazionale — 98 cr.

Mărfuri rămase dela vînzarea de
Orăștie: flanel de spălat 17 cr., barchet
veleur 24 cr., levantin 19 și 23 cr. Pinză
pt. haine de mătasă 39 și 45 cr., postav
cangarn 120 cm. lat 48 cr., Homespun
120 cm. lat 45, 65 și 75 cr., postav fe-
mesc 120 cm. lat 49 și 85 cr. Catifea
pentru haine 65, 75 și 110 cr.

Mare alegere în mătasă, dantele,
fund, voal, deco-
rații, năfrâmi de teatru, jabotte — și alți
artici, pentru dame.

Prețurile în valoare pînă la
începutul lunii Ianuarie.

La cere trimit mostre în proviză!

Comande peste 20 cor., franco!

(19) 2-4

Deja în 5 Februarie

să vor ținea tragerile lozurilor Pesti Hazai Első Takarékpénztár-
Egyesület, cu un CÎȘTIG principal de

COR. 300.000.—

Recomandăm fiecăruia a cumpăra cel puțin unul din aceste lozuri de prima bonitate, deoarece-ce avînd ele un plan de sortare favorabil, să bucură de o trecere foarte mare, așa, că prețul acelor să urcă zi de zi.

Trageri anuale: 5 Februarie, 5 Iunie și 5 Octomvrie.

Cîștiguri principale: 400.000.—, 200.000.— cor. ș. a.

Aceste lozuri, a căror preț de zi a ajuns și suma de 175 cor., le vindem în

32 rate lunare de cîte 5 coroane.

După primirea primei rate de 5 coroane, imediat Vă estradăm Lista de rate, care conține seria și numărul lozului original și care Vă îndreptățește la toate tragerile.

Lozurile originale pînă după solvirea tuturor ratelor, să păstrează în casele institutului nostru, însă toate cîștigurile cari cad pe aceste lozuri, sunt proprietatea cumpărătorului.

Comandați imediat lozul, trimițîndu-ne prima rată de

COR. 5.—

și nu așteptați pînă ce prețul acelor să va urca.

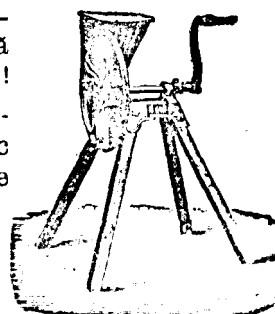
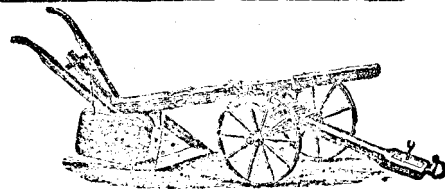
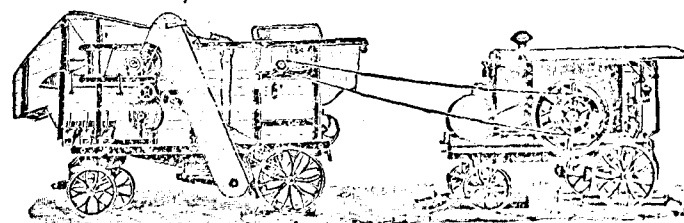
Ustrendá Banca Ucastinny Spolek

Banca centrală societate pe acții

BUDAPESTA, V., Sas-utca 24.

In atelierele de **EUGEN NICOLA** din **BLAJ** mașini alui (Balázsfalva)

să pregătesc cele mai bune pluguri și mașini economice. Să afli în depozit totdeauna gata, cele mai renumite motoare de benzin, locomobile și garnituri pentru îmblătît cu motor. Motoare de benzin stabile, motoare pentru gaz sugativ. Mori de măcinat, — cu un cuvînt tot felul de mașini economice! — Să vind cu prețuri moderate, și condițiuni de plată favorabile, în rate. Cea mai mare garanță!

— Pentru răspîndirea motoarelor mele, primesc și schimb mașinile de vapor! Cei-ce doresc a-si cumpăra ori-si-ce fel de mașini, să se adreseze cu încredere la firma

Eugen Nicola, atelier de mașini în Blaj (Balázsfalva).

Deslușiri și informațiuni să dau gratis!

Catalog franco și gratis!

(913) 8-10

Spriginiți industria română!